

Valtuustoaloite Iisalmen kaupungin taajamametsien siistimisestä

Kaupunginhallitus 7.10.2019 § 234

Keskustan Iisalmen valtuustoryhmä antoi valtuustoaloitteen Iisalmen kaupungin taajamametsien siistimisestä, asianumero IIS/464/00.02.00.04/2019.

Iisalmen kaupunki omistaa puistoja ja metsiä yhteensä noin 2400 hehtaaria, joista puistojen ja taajamametsien osuus on noin 800 hehtaaria. Keskustan Iisalmen valtuustoryhmä esittää valtuustoaloitteessaan, että Iisalmi näyttää esimerkkiä muille seutukaupungeille ja haastaa kunnostamaan metsänsä sellaiseen hoitotasoon, joka sitoo hiiltä nykyistä olennaisesti enemmän. Metsien hoitotaso tulee sisällyttää myös kaupungin valmisteilla olevaan ympäristöpoliittiseen ohjelmaan.

Suuri osa taajametsistä, varsinkin ranta-alueiden metsistä, ovat pusikoituneita. Pusikoituneet metsät sitovat hiiltä heikosti. Seutukaupungit voisivat omilla toimillaan tehdä merkittävästi enemmän hiilen sitomiseksi. Iisalmen tulee näyttää tässä esimerkkiä.

Keskustan Iisalmen valtuustoryhmä esittää siis, että taajamametsät siistitään, jotta Iisalimesta tulisi parhaiten taajamametsä- ja puistoalueita hoitava kaupunki. Siisti ja hoidettu ympäristö parantaa niin asuinviihtyisyyttä kuin hiilinieluja. Siistit metsät ovat myös veto- ja pitovoimatekijöitä alueellemme. Samalla Keskustan valtuustoryhmä esittää, että metsäalueiden hoitotasoa nostetaan ja vesakoita raivaamisen yhteydessä alueille istutetaan koivua, mäntyä tai kuusta luontoekosysteemin ominaispiirteiden mukaan. Tarvittaessa työhön voidaan osallistaa järjestöjä.

Keskustan Iisalmen valtuustoryhmä haastaa myös luottamus- ja virkahenkilöt osallistumaan istutustalkoisiin.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tietoonsa saatetuksi ja lähettää sen teknisen toimialan valmisteltavaksi. Aloite on käsiteltävä 23.3.2020 mennessä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Toimenpiteet

tekninen toimiala / Kari Nissinen ja Sanna Rönkkö

Tekninen lautakunta 17.3.2020 § 45

Valmistelu

Valmistelijana vihertyönjohtaja Antti Rytönen, p. 040 588 9032 ja toimialajohtaja Kari Nissinen, p. 040 669 1005

Ajallaan toteutetut taimikonhoidot, nuoren metsän kunnostukset ja harvennukset ovat keinoja lisätä hiilinieluja taajamametsissä. Hyvin hoidetun taimikon tilavuuden kasvuprosentti voi parhaimmillaan olla yli 10 prosenttia puun kokonaistilavuudesta. Oikein ajoitetulla metsän hoidollisilla toimilla on vaikutusta myös metsikön myrskyn, tuholaiden ja lahon kestävyys. Taajama- ja puistometsien hoitotason lisäämisessä pääpaino tulisi kohdentaa juuri näille toimenpiteille.

Taajamametsien hiilensitomiskykyä on myös mahdollista lisätä käyttämällä menetelmänä jatkuvaa kasvatusta eli eri-ikäisrakennetta. Eri ikäiskasvatus vaatii työn toteuttajalta laajempaa osaamista kuin tasaikäisrakenteinen kasvatus. Jatkuvan kasvatuksen kohteissa ei tarvitse tehdä päätehakkuuta ja metsän isoimpiin puihin sitoutuu enemmän hiiltä kuin hakkuun jälkeiseen taimikkoon. Jatkuvan kasvatuksen menetelmän kohteita on jo käytössä Iisalmen kaupungin metsissä tai metsän rakennetta on kehitetty eri-ikäiskasvatuksen suuntaan. Menetelmä ei sovellu kaikille kohteille.

Normaali taimikonhoito maksaa noin 300-600e/ha riippuen kasvupaikasta ja taimivaiheesta. Koneellisen ensiharvennuksen kohteissa puusta saatavat tulot yleensä kattavat konekustannukset, mikäli ennakkotöistä asukkaille ilmoittaminen, ensiraivaustyöt ja suunnittelu on tehty huolella. Myöhemmistä koneellisista harvennuksista metsänomistajalle on jäänyt kustannuksen jälkeen 1000-5000e/ha riippuen kohteesta.

Taajamametsissä on myös kohteita, joihin koneellinen hakkuu ei sovellu. Tällainen kohde voi olla esimerkiksi asuinalue, jossa on talojen saartama metsäsaareke. Kohteeseen ei myöskään ole aina sopivaa huoltoväylää. Tällöin on käytetty metsuriväylä. Näistä kohteista on kerätty myös risuja talteen. Kustannukset ovat tapauskohtaisia, mutta yleisesti voidaan todeta, että kustannukset ovat lähes poikkeuksetta suuremmat kuin kohteesta saatavat tulot.

Vuoden aikana taajamametsissä ja talousmetsissä tehdään taimikonhoitoja ja ylläpitäviä raivaustöitä omana työnä noin 50-60ha. Työn toteutukseen on riittänyt yksi henkilö. Yhteistyökumppanit ja yritykset ovat tehneet loput vuoden taimikonhoitotarpeista. Määrät ovat vaihdelleet vuodesta riippuen 20-60ha. Puistometsäkohteet on pyritty tekemään omana työnä.

Ylläpitävän raivaustyön kustannukset ovat 100-600e/ha riippuen kohteen hoitotasosta, risujen keräystarpeesta ja aiemmasta hoitokäynnistä.

Rantametsien hoidon suunnittelussa on otettava huomioon niiden rooli ravinteiden huuhtoutumisen estäjinä. Luonnontilainen rantavyöhyke on merkittävässä roolissa myös luonnon monimuotoisuuden edistämisessä. Tästä syystä rantametsien hoidon taso tulisi säilyttää nykyisellä tasollaan. Lisäksi luonnonsuojelulaki velvoittaa kunnat edistämään luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Rantakohteet on tehty yleensä kaupungin omana työnä.

Nykyisten puistometsä ja rantakohteiden hoitoväli on pyritty pitämään mahdollisimman pitkänä hyväksi käyttämällä puiden varjostusta ja jättämällä isoimpia ryhmiä pajuja maastoon. Muutamissa paikoissa on kokeilussa "ekologinen lokeromalli". Käytännössä malli muistuttaa talousmetsän hoidossakin käytettyä riistatiheikköä, mutta lokeromallissa reunat on pyritty pitämään pehmytlinjaisempina. Tähän mennessä seurannan perusteella lokeromallilla hoitoväliä on pystytty pidentämään kaksinkertaiseksi. Tiheiköillä on pyritty lisäämään lajien monimuotoisuutta ja niiden luonnollista suojaa. Vesistön suojavyöhykkeellä myös kalat hyötyvät lokeron tarjoamasta varjosta ja suojasta.

Tavallisesti puistometsien hoitoväli on vaihdellut hoitotasosta ja metsätyypistä riippuen 2-10 vuoteen. Hoitovälin lyhentäminen ja liian harva pääpuuston kasvatusmalli voi lisätä kustannuksia jopa kaksinkertaiseksi.

Taajamametsissä istutukseen soveltuvia kohteita ovat vanhat pellot, jotka eivät ole enää viljeltyinä. Kohteet on valittava siten, että niille ei kohdistuisi rakentamista seuraavien vuosikymmenten aikana. Pellon metsitys maksaa noin 1000 - 1300 euroa/ha. Tämä hinta sisältää taimimateriaalin, heinäntorjunnan ja maanmuokkauksen. Luonnonsuojelulain 6 § mukaan kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan.

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakkoarviointimenettely

Päätös on linjassa Iisalmen kaupungin arvon Ympäristövastuullisuus kanssa ja toteuttaa strategista tavoitetta Toimiva kaupunkiympäristö. Päätös on pitkävaikutteinen.

Toimialajohtajan päätösehdotus

Kartoitetaan metsitykseen soveltuvia kohteita ja metsitetään suunnitelman mukaisesti. Taimikonhoitoa ja harvennusta tarvitsevien kohteiden hoitoa lisätään. Rantametsien hoidon taso säilytetään

nykyisellä tasollaan. Lisätään eri-ikäiskasvatukseen soveltuvien kohteiden määrää.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Merkittään, että Antti Rytönen oli kokouksessa asiantuntijana.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet

Tiedoksi kaupunginvaltuusto Tiina Karppinen / Kirsi Miettinen

Ote aloitteen tekijä

Ote Antti Rytönen / Kari Nissinen

Ote Jaana Peksujeff